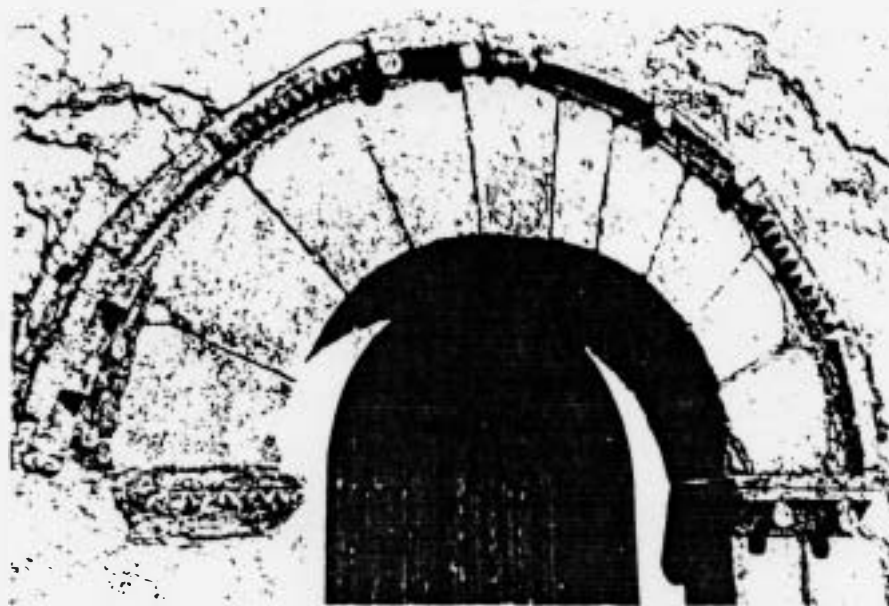


TRAVESSADA DE CATALUNYA A PEU

10ª ETAPA LILLA - VALLESPINOSA (22,9 Km , 61 participants)



ARQUIVOLTA DE L'ESGLÉSIA DE SANT MATEU (MIRAMAR)

/ 29 de Setembre del 1985 /

La calor juga un paper important en el decurs d'aquesta etapa sobretot a partir de migdia. Sens dubta aquesta és la causa del defalliment d'en Joan Virella a l'arribada, sense conseqüències greus.

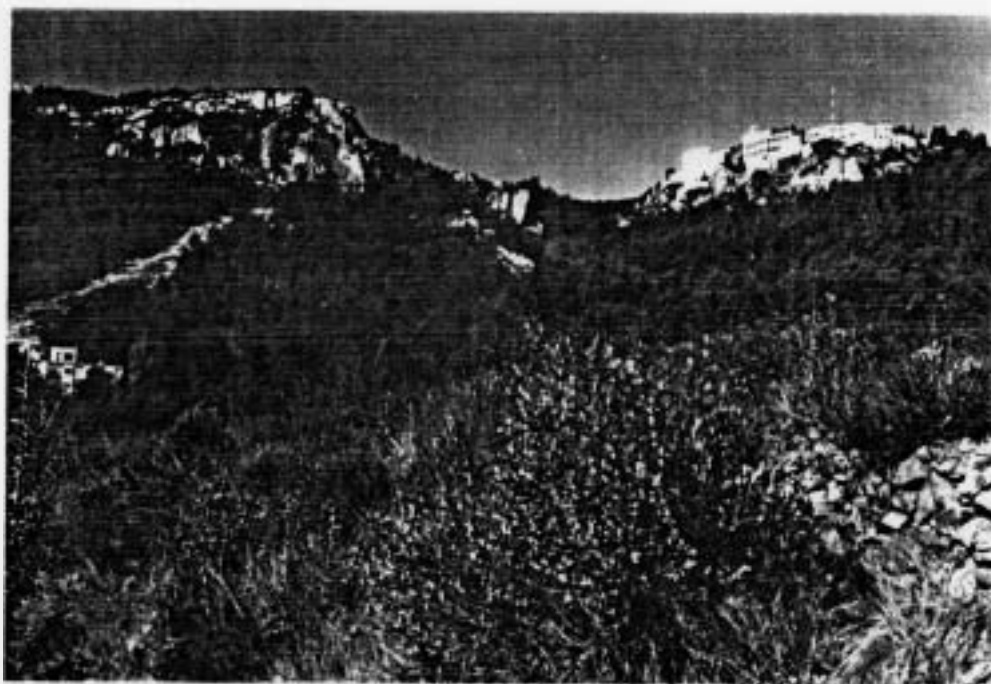
Partim de Vilanova a les set del matí, en dos autocars de l'empresa DOTOR; anem cap el coll de Lilla parant per esmorzar a l'Hotel-Restaurant de Lilla, que encara resta tancat; donat que el temps es bo ens assestem al pati per menjar-nos l'entrepà, mentre els acompanyants de la ruta turística parteixen amb els autocars cap a Montblanc a fi de cercar algun altre establiment obert.

Són les nou en punt del matí quan comença la marxa per un camí ample que passa per darrera de l'hotel; el dia és clar i asolellat. Després de passar pel darrere d'un xalet deixem el camí agafant un senderó que s'enfila, per l'esquerra, en direcció a la serra de Miramar, que tenim davant nostre.

A mitja pujada s'albira una gran panoràmica sobre la Conca de Barberà presidida per la capital, Montblanc, i més a l'esquerra Vilaverd i l'estret de la Riba. Al final de la llarga i dura pujada arribem a una ampla collada encalçant una pista; cap a l'esquerra s'inicia la baixada vers el poblet de Miramar, per la dreta, al cim de la Capella (784 m).

En Joan Virella, Victorio Carbonell i Ramon Casas, fent una marxa que ens retarda gairebé mitja hora, ens arribem al cim, ocupat per les tanques de tres antenes (TVE, TV3 i la de Radio Valls). Això no impedeix assolir el cim, a frec de la creu de ferro per unes escaletes de ciment. La visió és molt extensa sobre les dues comarques (Alt Camp i la Conca de Barberà), però l'elevat grau d'humitat que satura l'aire, fa que avui no veiem el mar ni la major part del Camp de Tarragona; sense perdre gaire temps refem la tornada cap a Miramar tot agafant les dreceres que trobem.

Al poble de Miramar ens trobem una gran concentració de jovent fent una festa; prosseguim i uns quans grauets més avall ens trobem amb els companys Toni Sagarra i Salvador Butí i llurs mullers que ens esperen.



MIRAMAR - ES COM UN POBLE AL CEL SUSPÈS -

MIRAMAR (620 m) és un agregat de Figuerola del Camp, actualment despoblat (llevat d'algunes cases d'estiu que han estat arrajades com residències secundàries) i penjat dalt d'un rocam i a la vista de tot el Camp de Tarragona, als vessants sud-orientals de la serra del seu nom. No hi ha restes de l'antic castell de Miramar però conserva en bon estat l'església de Sant Mateu, romànica però modificada, d'una nau, absis sobrealçat, porta amb arquivolta amb motius geomètrics i espadanya; i també hi ha un altar dedicat al patró dels excursionistes, Sant Bernat de Menthon. Cada any, al mes de juny, s'hi celebra una missa en memòria dels muntanyencs traspassats.

A la banda oest de la població, en una clotada, entre aquesta i la Cogulla, hi ha una font amb aigua fresca i abundant, al mig d'una bonica arbreda. A la banda nord hi ha el cementiri, on reposen les restes del general carlí Masgoret.

Hi ha un bon refugi de muntanya "Montserrat Gili" de la A.A. E.E.M.I. de Valls, molt ben condicionat i amb cabuda per a unes 30 persones.

Sortim, doncs, del poblet de Miramar per la pista d'accés, en el punt denominat les Bres de Miramar; davant nostre, a la banda de sota, veiem l'antic camí, ara abandonat. Nosaltres seguim la pista uns 50 metres cap a l'esquerra i agafem el camí particular de Mas Barbat; té una barana metàl·lica que tanca el pas de vehicles, però el GR-7 passa per aquest camí ja que el senyor Barbat, entusiasta col·laborador dels muntanyencs, hi autoritza el pas a peu.

Al poc, el camí es troba novament barrat per una cadena; per la dreta se'ns uneix el camí vell. Continuem baixant per la pista, ara ja camí públic; deixem a la dreta una pista que ens portaria a la font Freda,

situada sota la cinglera de Miramar. Deixem el camí ample, que mena a Mas Barbat, i seguim per un camí de carro que baixa decidit fins a trobar un camí traverser, el de Fontscaldes a Figuerola on fineix la baixada; el seguim cap a l'esquerra. A la nostra dreta, un xic apartada, queda la Masia de la Facina. Fontscaldes és a uns 30 minuts d'aquest punt.

Continuem el camí, ara planer, deixant a l'esquerra l'entrada a la finca Mas Barbat, que veiem a uns dos-cents metres; d'aquest punt val la pena girar la vista enrretra per contemplar el poble de Miramar, d'on baixem; sembla un poble al cel suspés, és una vista única i sorprenent.

El camí passa per un pont sobre el barranc del Prat; a baix, a l'esquerra, resta la font de Cervelló; arribem al fons d'una clotada. Deixem, a la dreta, un camí que travessa el llit del barrancó; és el camí de Figuerola a Valls, ara senyalitzat com a Sender de Petit Recorregut.

Entrem en el poble de Figuerola pel carrer de Sant Antoni; carrer llarg i encimentat que fa cap a una plaça on hi ha la font del Viudet, lloc on hi fem una parada de descans que aprofitem per remullar-nos i prendre algun aliment.



ABSIS DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE VALLESPINOSA

FIGUEROLA DEL CAMP (480 m) al peu del Tossal Gros, formant un agrupament de cases al voltant del gran edifici de l'església parroquial de Sant Jaume de Figuerola, i també dedicada a la Mare de Déu de l'Esperança, bastida el 1781-89 a l'indret de la primitiva església romànica, modificada el 1488 i enderrocada al segle XVIII (en resten un rosassa i una finestra incorporats); és de planta de creu llatina amb un gran cimbori, façana classicitzant i un campanar de planta quadrada amb dos cossos vuitavats damunt.

Vora el poble hi ha la Torre de la Mixarda (que una tradició atribueix als moros), ben conservada, datable als segles XII-XIII i refeta i fortificada el XV.

Poblet tenia una casa a Figuerola, que encara es conserva amb les inicials P O a la llinda, i en l'estructura administrativa del monestir Figuerola i Miramar formaven part de la baronia de Prenafeta.

El terme ha estat poblat des d'antic. De l'època neolítica és la cova sepulcral col·lectiva coneguda amb el nom de cova del Gat, a la partida del Mas del Llop i explorada per primera vegada el 1934 per Vilaseca; hi ha restes de pintura rudimentària i s'hi han trobat ossos, fragments de ceràmica d'argila vermella, de fletxes, d'estrís i peces de collaret. La descoberta dins de l'actual nucli urbà de Figuerola d'una moneda ibero-romana de KMSSE del segle II a C. permet de creure en l'existència d'un poblat ibèric per aquell entorn o d'una vil·la romana. Vora el poble es trobaren uns sepulcres de lloses alt-medievals.

Continuem la marxa pel carrer del Portal, on al final hi ha la font que porta el mateix nom; d'aquí sortim del poble, on comença la carretera que va al Pla de Santa Maria, nosaltres la seguim tot passant pel costat

del cementiri, primer, i pel costat del camp de futbol després, fins que més endavant s'obre a la dreta una magnífica panoràmica de l'Alt Camp. També veiem, a l'esquerra, la serra de Miramar, recordada per alguns membres de la secció quan la varem traspasar per la carena, en la setena sortida del cicle "CONEGUEM CATALUNYA".

Continuem caminant per la carretera, el sol apreta de valent i aixafa els marxadors. Deixem, a la dreta, un ample camí carreter que ens portaria al Pla de Santa Maria o Pla de Cabra, bonica població que veiem a 1 Km sota nostre; arribem a la carretera que va de Sarral al Pla de Cabra; la seguim cap a l'esquerra, i al poc passem per sota de l'autopista de l'Ebre, per entrar seguidament a l'antiga població de Cabra del Camp. A l'entrada, crida l'atenció un cartell que ens recorda que la vila va fer el seu mil·lenari l'any 1980; seguim per la carretera, que és el carrer principal, fins trobar una font, on ens hi aturem per descansar una estona.



CABRA DEL CAMP

CABRA DEL CAMP (493 m) es una vila situada al N. del coll del seu nom, i a la confluència de diversos torrents que formen el torrent de la Fonollosa. Hi passa un dels camins tradicionals entre el Camp i la Conca. Havia estat voltada de muralles per a la reedificació de les

quals Felip III de Castella cedí el 1599 dret d'import al camí de la vila. L'església parroquial de Santa Maria fou bastida al segle XVIII damunt l'església anterior, probablement romànica, de la qual es conservava un Sant Crist de molta devoció cremat el 1936, i el 1417 s'havia construït el retaule major; és un edifici barroc neoclassicitzant amb campanar de base quadrada i torrella, d'una nau amb transsepte i cimbori, ben ornamentada a l'interior.

Era fill de Cabra Joan Oliva Moncusí (1855-1879), boter anarquista que atemptà contra Alfons XII (que en sortí il·lès), fet que representà el primer dels atemptats anarquistes de l'estat espanyol, i que fou ajusticiat a Madrid.

El castell, del qual no queda rastre, era la posició més avançada de la línia de fortalises que el comte de Barcelona Borrell II havia fet bastir a la línia del Gaià; malgrat ser un lloc insegur, com ho demostrà el fet que el 985 fos arrasat per Al-Mansûr en la seva ràtzia contra Barcelona. De resultes d'aquesta destrucció restà molt de temps abandonat com a terra de ningú; mes endavant fou reconstruïda per Ramon Berenguer IV.

Reprenem la marxa per dins la vila, cap a la plaça de l'església, agafant el carrer de la Pica que encalça el camí de Vallespinosa; ja fora del poble, aquest camí s'enfila per una ampla vall que ens porta a la collada de Romigueres. El torrent queda a la nostra dreta.

Més endavant passem a gual el Torrent del Cogulló; deixem a l'esquerra un camí que mena al cim del Cogulló (punt culminant de la serra constituïda per conglomerats que s'assimila al de Montserrat), i que continua en direcció est fins el Montclar. El sender segueix enlairant-se decidit en mig d'una zona estepària fins el coll de Romigueres; ara, davallem per una dracera entre conreus i bosc fins arribar a la masia de Can Bella.

Travessem l' ampla vall, seguint per l'altra banda, enfilant-nos fins a la petita collada de Can Platí, masia que queda a la nostra dreta dalt d'un petit turó; anem planejant pel vessant nord de la barrancada.

Trobem un antic pou a la dreta del camí. Seguim fins al llit del torrent de Rupit que caminem un bon tros aigües amunt; el deixem per enfilarnos decidits per una drecera a la dreta, que puja ràpidament durant força estona; és l'anomenada Costa de les Espases. Quan estem molt enlairats contemplem la panoràmica que hem deixat enrretra observant tot el llit del torrent de Rupit sota nostra i, també, la serpent multicolor que formen els nostres companys que segueixen al darrera.

Som al final de la forta pujada; el camí, si bé encara puja és més planer, passant pel vessant nord d'una vall molt pelada, fins assolir el coll d'en Magí (760 m). És un quart de tres de la tarda; uns quants marxadors ens quedem en aquest coll per dinar mentre la resta de

companys segueixen el camí vers a Vallespinosa, ja molt aprop d'aquí. En aquest coll d'en Magí hi han uns quants pinets que donen ombra i una cisterna ó cocó plena d'aigua, que mes d'un aprofita per a pouar-la i remullar-se.

Ja dinats reprenem la marxa per entre el conreu i el bosc; el corriol



VALLESPINOSA - UN DELS CARRERS ESTRETS I SINUOSOS -



RESTES DE L'ESGLÉSIA ROMÀNICA DE VALLESPINOSA

és mig esborrat en principi, degut al llurat del bancal, però més endavant ja és ben marcat. Baixem per l'ampla vall que mena a les Bres de Vallespinosa. Després de passar un petit barranc entrem a les Bres de Vallespinosa on hi trobem la carretera de accés a Vallespinosa que seguim cap a la dreta. A l'altra banda de la carretera tenim la font de Vallespinosa, neixament d'un dels afluents del riu Gaià; hi anem per a proveir-nos d'aigua.

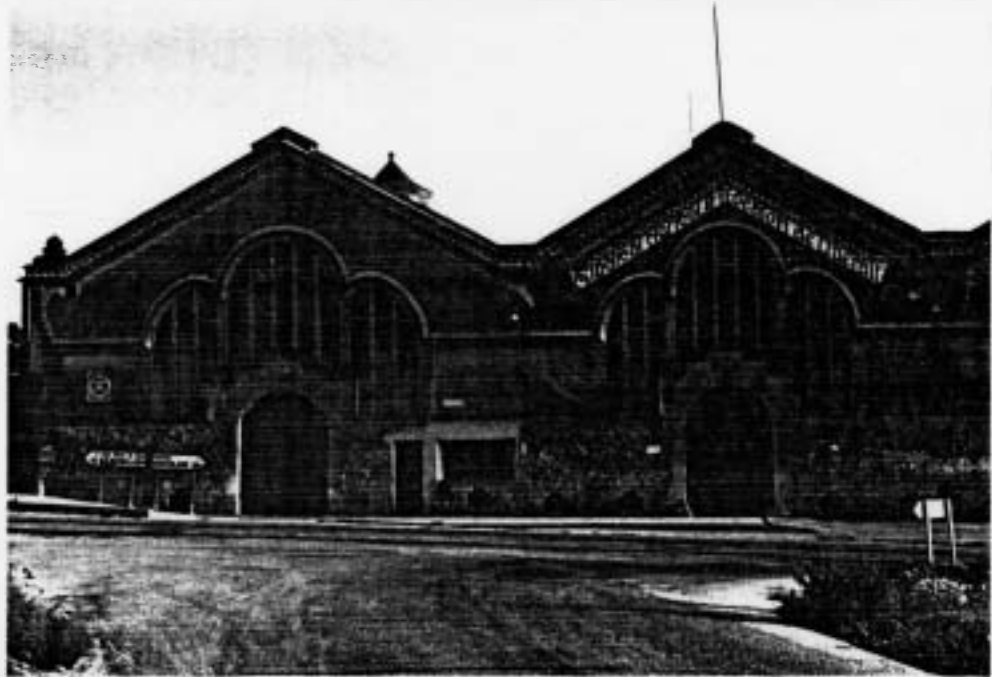
És un quart de cinc de la tarda quan arriben els autocars en aquesta cruïlla, cosa que aprofiten per fer la maniobra de virada; nosaltres ens arribem a Vallespinosa (uns 300 metres d'aquí) entrant a la plaça principal i única del poble, on trobem els nostres companys que s'hi han acomodat al costat de la font. Aprofitem, doncs, per donar un vol pel poble: agafem el carrer Sumella, llarg i estret, ple de teules trencades que han caigut de les teulades; les cases tenen més llum dins que fora, és realment un espectacle dantesc i desolador; sols hi viuen unes quantes famílies agrupades en las cases bastides al voltant de la plaça del poble. És realment interessant apropar-se a les ruïnes de l'església romànica, sobre el poble, que conserva una llinda i un absis adreçat.

VALLESPINOSA (640 m) situat sobre el vessant esquerre del torrent de Coma de Vaca o de Vallespinosa. La població - esglaonada sota el castell - ofereix un aspecte d'una especial vellúria; és composta per una quarantena de cases. Sota les muralles de l'antic castell, a la banda alta del poble, es troben les restes de l'antiga església romànica del lloc, dedicada a Santa Maria. L'actual, que s'alça al bell mig de la petita placeta del poble, sota l'advocació de Sant Jaume, és d'una sola nau i bastida en època moderna. El poble es construí a redós del seu castell de Vallespinosa, el terme del qual és esmentat ja el 1030. Va pertànyer als Cervelló des de la conquesta del lloc. El 1357 Arnau de Cervelló comprà a Pere el Cerimoniós el mer i mixt imperi i tota la jurisdicció d'aquest lloc i terme. A l'època moderna n'ostentaven la senyoria els Biure. Rafael de Biure, el 1609, fou objecte d'una acció de càstig protagonitzada pel bandoler Perot Roca Guinarda, a instàncies del comanador de l'Hospital de Barberà. En aquest castell de Vallespinosa passà llargues temporades Josep Margarit i de



ASPECTE DEL POBLE DE VALLESPINOSA

Biure, que es destacà com a capitost en la Guerra dels Segadors tot organitzant la defensa, contra les tropes estrangeres, a la Conca de Barberà i al Camp de Tarragona. Fou precisament arran d'aquesta escocmesa que el castell de Vallespinosa fou saquejat i destruït al començament del 1648.



ROCAFORT DE QUERALT - CELLER COOPERATIU BESTIT EL 1919
PER L'ARQUITECTE CÉSAR MARTINELL - D'ESTIL MODERNISTA

Quan són les cinc de la tarda anem a cercar els autocars, que ja ens esperen per tornar a Vilanova; a Rocafort de Queralt hem de parar perquè a un dels autocars se l'hi ha de reparar el tub de la refrigeració, mentre anem a beure quelcom en un bar situat a la cruïlla del carrer Montbrió i l'Avinguda de Catalunya; ja reparada l'averia i sense cap més contratemps retornem cap a Vilanova, per Sarrià, Pla de Cabra i el Vendrell.

BIBLIOGRAFIA: Gran Geografia Comarcal de Catalunya

Vol. 7 Alt Camp

Vol. 9 Conca de Barberà



Ramon Casas i Vidal

